

NÉPNEVELŐ

A MAGYARORSZÁGI KATH. TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden héten egyszer, vasárnap.

Megkapja e lapot minden kath. néptanítási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre 6 K.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-utca 28.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér fizetendő.

Állandó hirdetéseknek nagyobb kedvezmény.

Kisebb hirdetésekre külön árszabás.

Egész oldal...kor. 50.— Negyed oldal...kor. 15.—

Fél oldal... * 28.— Nyolcad oldal * 10.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Dr. Palotay Ferenc †.

A veszprémi székeskáptalan nagyprépostja, pápai prelátnak, a veszprémi egyházmegyének 1877-től 1902-ig nagyérdemű főtanfelügyelője, volt 1848-as honvédhadnagy f. hó 4-én elhalt.

Ismét kevesebb eggyel a «névtelen hősök» száma. A legendás nagy időknek nemcsak tanuiból, de résztvevőiből ismét elköltözött egy, akinek feje körül a későbbi idők gyermekei mindig ott látták annak a hősies bátorsággal telt hazaszeretnek glóriáját, mely csak azok fejét övezi, kik a legnagyobbat: életüket, sokszor egész fiatal, majdnem gyermekéletüket vitték áldozatul a haza oltárára. A boldogult nagyprépost, mint fiatal piarista tanár, még alig túl a gyermekéveken, önként állt az alá a zászló alá, melyet akkor a haza életéért, szabadságáért bontottak ki: s különféle alkalmazásokban teljes lélekkel és odaadással szolgálta azt a nagy, azt a szent ügyet, melynek győzelmét a magyarság visszafojtott lélekzettel, egész Európa pedig csodálkozó részvétellel várta és leste.

A katasztrófa után dr. Palotay visszatért az egyházi pályára s világi pap lón.

Mint szerzetesnövendék és kispap, majd közel négy évig mint a bécsi felső papnevelő intézet tagja, egész ifjú lelkesedéssel tanult és fáradozott a theologiai tudományokban való előmenetelén, nem hanyagolva el egyszersmind a klasszikus és idegen nyelvekben való jártasság megszerzését sem.

1859-ben került Veszprém akkori b. e. püspöke, a nagy alapítványairól országszerte ismert Ranolder János főpásztor udvarába, ahol az akkori szomorú politikai és társadalmi viszonyok között nagyon sok tapintatot, bölcs méréséklést és főleg nagyon sok tudást és lankadatlan, éber kitartást tanusított a kormányzati ügy ellátásában.

Időközönként mint helyettes tanára a papnevelő-intézetnek, tudásával és jóságos előzékeny modorával, főleg pedig klasszikus latin-

ságával sok igazi gyönyörűséget szerzett az intézet akkori növendékeinek.

Főpásztorra fölterjesztésére 1873-ban az apostoli királyi Felső kinevezte a megüresedett messterkanonokságra.

1877-ben somogyi főesperes, a papnevelő-intézet prodirektora és egyházmegyei főtanfelügyelő lett. A következő évben a Szent Mihályról nevezett körtvélyesi apáti címet kapta. 1883-ban zalai, 1886-ban székesegyházi főesperes és hantai prépost s a középiskolai hitnánárokat képesítő bizottság elnöke. 1888-ban örkanonok, 1892-ben olvasó-kanonok, 1905-ben püspöki helynök, 1906-ban nagyprépost lett.

1905. október 18-án még mint olvasókanonokot érte az a fényes kitüntetés, hogy Őfelsége a III. osztályú vaskoronarendet adományozta neki.

Dr. Palotay Ferenc közhasznú tevékenységéből szinte fényes tündökléssel emelkedik az a huszonöt esztendő, amelyet az egyházmegyei katolikus tanintézetek kormányzásában, mint főtanfelügyelő eltöltött. Benső ragaszkodással, gondos szeretettel csüngött a veszprémi egyházmegye katolikus népoktatásügyén s csakis ez a nagy szeretet magyarázza meg a bámulatos kitartást, amellyel lankadatlanul fáradozott s a példaadó lelkesedést, amellyel a népoktatás bajnokait is buzgó munkára tudta serkenteni.

1877-ben vette át az egyházmegyei tanügy kormányzatát s már az első tíz esztendő alatt nem volt az egyházmegyének olyan egyszerű falusi iskolája, amelyet meg nem látogatott s olyan működő tanítója, akit nem ismert volna.

S ez az út a tapasztalás útja volt. A sok száz tanító között megismert jobbakat, gyengébbeket, a szaktudományban jártasabbakat. S míg a kiválóbb tanítók munkáját, pedagógiai s módszertani képességét a gyengébbekével összehasonlítgatta, az egyes tantárgyak módszerében, a pedagógiai tudományban oly kiváló jártasságot, tisztán látó ítélőképességet szerzett,

hogy a tanítók büszken vallottak vezérüknek, mesterüknek.

S hogy mennyi szeretetet, mily kíméletes gondolatot s szívbeli nyálasságot vitt a szerény, módfeleles, mestergerendás falusi iskolákba, mesterházakba, arról még manapság is meghatottsággal beszélnek az egyházmegye idősebb tanítói.

Főtanfelügyelői működésének fénykora akkor kezdődik, mikor Hornig Károly megyéspüspökünk főpásztori székét elfoglalta. Mindazt az újvös gondolatot, eszmét azonban, amely az egyházmegyei oktatásügy terén előtérbe helyezkedett s amelynek megvalósulása közhasznú eredményeket ígért, csakis a megyéspüspök jóindulata támogatásával, engedélyével valósíthatta meg.

Ilyen elsőrendű követelmény volt az egyházmegyei tanítóegyesület megalkotása, amely 1889-ben véglegesen tető alá került, hogy ma már tizenöt népes tanítókörnek, összességében vagy kilencszáz tanítónak intézze egységes irányú és szellemű önképzését és anyagi és erkölcsi javukat munkáló törekvését.

Nem kevésbé fontos volt a Gondviselés c. segélyintézet újjászervezése, amelyet még b. emlékü Ranolder János püspök az egyházmegyei papság támogatásával alkotott, de amely egyesület éppen az által vált az egyházmegyei tanítók segítő intézményévé, hogy dr. Palotay Ferenc buzgókodására az ujonnan alakult tanítóegyesület a Gondviselés intézetbe a kötelező belépést kimondotta. Meleg rokonszenvvel kísérte dr. Palotay Ferenc az egyházmegyei tanítóknak egy másik, ugyanezek a tanítók javát előző mozgalmát is. E mozgalom az ő kormányzása utolsó idejében keletkezett s azt a nemcsökevényes tüzte zászlajára, hogy Veszprémben Tanítók Házát alkosson az egyházmegyei katolikus tanítók gyermekei számára. Anyagilag is támogatta ezt a még igen fiatal, de a kezdet kezdetén is szépművészi intézményt s bizonyára örömmel tapasztalta, hogy ha lassan is, de évről-évre gyarapodva, az alapja már átlépte a tízezer koronát.

Ilyen munkással s az ő igazságos szigorja mellett is jószívű bánásmódjával a szó teljes értelmében vezette, kormányozta a tanítóságot s amikor 1902-ben előrehaladott kora miatt kegyelmes főpásztora felelősségteljes állásától felmentette, egy nagy tanítógárdának hálaja és tiszteletteljes szeretete adózott az ő kiváló érdemeinek.

Erős a hitünk, hogy ezek az alkotások, amelyek az ő nevéhez fűződnek, időtlen időig megőrzik dr. Palotay Ferencnek áldott emlékezetét. Hatalának mély gyászában pedig a hálás szívű gyermekek igaz fájdalommal osztozik az egész egyházmegye minden tanítója, akik közül igen sokan nemcsak a nemesszívű tanítóbarátot, hanem családjuknak jótévőjét is gyászolják a boldogultban.

Vegrendelete értelmében 100 és néhány ezer koronányi készpénzének egyik felét rokonságára, másik felét pedig jótékonycélokra hagyta, olyan módon, hogy azt a káptalan vegye kezelésbe és fordítsa szegény tanulók segítésére. A megboldogult ezzel koronázta meg életében is esőndben gyakorolt jótékonyágát. Áldás a nagy tanúgyarát emlékére!
G. L.

A «Tanítónő» német «sikere».

Úgy tapasztaljuk, mintha már letűnt igazság volna az, hogy a színház nevel. A «deszkák» ma a hazugság tapsaitól rendülnek meg. A színházjáró közönség nem azért megy Thália templomába, hogy szórakozva áldozzék a színművészet nemes intencióinak, hanem, hogy a mindent betöltő kétes szándék muló örömeit élvezze; akik meg «maradiságukban» nemesebb céllal mennek oda, saját pénzükért arculesapását látjuk mindannak, ami: erkölcs, ami igazán művészi élvezet.

Ezeket a gondolatokat, amelyek nem újak ugyan, — egyik tekintélyes napilapunk szinté szokatlanul bátor és erélyes föllépése adják tollam alá.

Mennyiben van nekünk érdekünkben erről beszélni?

Bródy Sándor «Tanítónő» című színműve, miután a magyar «Thália» szent csarnokait már megrengette a zajos sikerek tapsaival s már (horribile dictu!) jubilált is, nem fért meg győzelmével szűk határai között: s külföldre ment hódító útjára.

Ezt a darabot egyedül az «Alkotmány» ostromozta mindjárt megjelenése után s mikor a darab bemutató előadása alkalmával a sok piszkot megróttá, a lap objektivitását vonták kétségbe.

No de a német újságok megtették azt, amit a magyar pajtáskodó kritika keze elmulasztott. A német kritika dere és hava elborította egyszerűen a magyar tiszavirág-kéresz életét.

Tehtélyes német lapok kritika-cséplői csak szalmát, de még ennél is kevesebbet: ocsút, szemetet találtak abban, amit a magyar pajtáskodás egekig emelt. De ezt a német bírálatot is elhallgatta a liberális sajtó s berlini sikerről beszélt, egyedül a «Budapesti Hírlap» mondja meg a fájdalmas valót, amiért megdicséri az «Alkotmány», de elítéli a mi nemzetietlen többi lapjaink.

Nevezett lap folyó évi február 5-iki számában «vezércikkezett» a «Tanítónő» berlini fogadtatásáról. Nem kicsinylendő dolog, ha a «Budapesti Hírlap» első helyet ad ennek a kérdésnek!

Minket annyiban érdekel mindez, mert a «kitűnő» író a magyar tanítónőt viszi színpadra s ott főszerepet ad számára. Érdekel annál is inkább, mert ez a tanítónő, környe-

zetéből ítelve, katolikus tanítónő. Magát a tanítónő alakját eszményíti Bródy, amennyire «őtle» telik s az egyedüli mentsége, hogy ezt beismeri. A tanítónő környezetét olyannak festi, hogy a németkritika keményen mondja: «ha az egész magyar birodalom (im Madjarenreiche) dolga ilyen nyomorultan áll, mint e szindarab szintereé, ha az emberek ott mind olyan hitványak, durvák, züllöttek és gyalázatosak, mint elenyésző kivétellel e darabban, akkor — ó, édes Ausztriám!» (Germánia című ujság.)

Magam a darabot csak «hiteles» elmondás utján ismerem, mert egyik szintén jónevű «esaládi» képealapunk egy rövid szemelvényt — meggyőződése szerint bizonyára a legszebbet — hozott belőle, de azt elolvassa, oly szellemi undor vett rajtam erőt, hogy nem lettem volna képes az egészet akár végignézni, vagy csak végig is olvasni. Pedig amikor a premier előtt a reklám nagydobjai megszólaltak, lélekzetfojtva vártam az első kritika megjelenését, hogy meglássam mily erkölcsi piedesztálra állítja Bródy a *falusi tanítónőt*.

Mondom, a tanítónő alakja csak — csak, de a környezet!! Erről a környezetről mondja egy másik német lap (Frankfurter Zeitung): «Ha abból áll a miliórajz, hogy az ember a leg-régibb és legelhasználtabb típusokat: a gyermekesen jó öreg plébánost, a vakbuzgó, képmutató káplánt, az esetlen s amellet felvilágosodott falusi tanítót, a pénzes pökhendi parasztot és az igazságtalan bírót úgy állítja össze, hogy egy fészekaljja gazember kerül ki belőle igen reális pizsokban: akkor ez valóban miliórajz».

Ezek a rövid kritikai szemelvények is eléggé érthetővé teszik a darab egész szellemét. Úgy mutatja be a szerző a falusi tanítónő környezetét, mint aljas, éhes farkasokat, akik mind-egyikének ki van szolgáltatva a védtelen tanítónő. Hogy ez már csak a korhűség szempontjából sem áll meg s Bródy úr darabjával nagyon elvetette a sulykot (s mint Kincs István mondja: lovas huzzárral kell megkeres- tetni!) — az mondanunk sem kell.

Erről még csak beszélni is kár!

De hát mit a korhűség!?... Hol maradt volna a szinpadí pikantéria környezet nélkül, amely híján pedig nincsen «intenzív» siker magyar szinpadon már! A sikerért s főleg üzleti sikerért pedig százszor Hekuba minden való igazság és meggyőződés! Mennyiben érint bennünket a német kritika? Kétszeresen fáj nekünk magyar tanítóknak: A «Budapesti Hirlap» ezt írja: «*Ilyen darabot német író nem merné írni a maga fajtájáról, ha mégis írna, nem akadna német színház, amely előadja, ha ez is akadna, nem akadna német közönség, amely nemzeti önértel híján türellemmel végignézné, német kritika, amely meg nem ostromozná.* Fájdalom, a magyar kritika, a magyar közönség önértete

berette ezt a keserű pilulát, amelyhez még jó arcot is csinált! Nekünk magyar tanítóknak csak az fáj, hogy a magyar tanítónő ily környezetben került a világ szinpadjára, de a fájdalomban vigasztal, bár keserű vigasztalásul szolgál, hogy a német kritika karmai sujtottak le erre a darabra, amelyet a korábbi magyar bírálatnak nem lett volna szabad a német kritika súlya alá engedni.

«Adtunk alkalmat, hogy a német tanítsa ki a magyart önértete (és én hozzátehetem: a tanítótság megbecsülésére is), fajtája és hazája tiszteletbentartására és megbecsülésére. Mi Noé gyermekei vagyunk, kik szegény apánk meztelenségeit nem eltakarjuk a világ szemelől, hanem ami takarivaló még van rajta, azt is lerántjuk, hogy a világ prédájává tegyük őt.» (B. H.)

Ennek a német kritikának csak mi érezzük kárát s érzi a magyar kultúra, mely alapvető munkásainak egyik tagját, a magyar tanítót környezetével együtt a világ piacára viszi olesó célokért, hogy fogait fenje rajtunk még az a nemzet is, mely komoly munkáknak talán nem érdemtelen gyümölesét úgysem tudja becsülni és megérteni.

Szob.

Lacsny Ferenc.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908—9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kizárólag ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházközsé- gileg és miniszterileg is engedélyezett tanköny- veket és tanszereket.

A Kóródy-fele népiskolai olvasókönyv-sorozat. A Szent-István-Társulat kiadásában legújabbán oly öss- szefüggő olvasókönyv-sorozat jelent meg az elemi nép- iskolák első négy osztálya számára, amely sorozat jóirán- yú újításaival, a megváltozott korviszonyokhoz való simulásával s egész sereg elsőrendű pedagógiai jeles- ségével új szint, hangot és friss életet fog belevinni a népiskola tanítás-módozatába s így tankönyvirodalmunk legjelesebb termékei mellett egy szemernyivel sem szo- rul háttérbe. E könyvekről tanítóink véleménye is bizo- nyára az lesz, ami a bírálóké, *kitűnő munkák, nyereség tanítóknak és tanulóknak egyaránt.* **1. Az írás és olvasás titkaiba bevezető képes ABC és olvasókönyv,** az újabb helyesírás figyelembevételével, a hangutánzó és hang- goztató módszer összekapcsolásával, írta «Több tanító». Átnézte Kóródy Miklós tanítóképzői tanár. Ára 50 fillér. A népiskolai tanítótság a fonomimikai módszerrel nagy haladást tett az írás és olvasás tanítása terén s csodálat- határos eredményeket ér el abban a munkában, mellyel megnyitja a nép gyermekei előtt a közművelődés kapu- ját. De ugyan e haladás első pillanatában felhangzik a középiskolai tanárok vészkiáltása, hogy: «a fonomimika elrontotta a helyesírást s a középiskola nem ér rá pó- tolni». E kettős tény indította szerzőket arra, hogy a kipróbált írva-olvasztató módszert összekapcsolják a fonomimikával s a kettőt együtt adják át a népisolának. E könyv bebizonyította, hogy a két módszer egyesítve bir igazán értékkel. **2. «Képes Olvasókönyv» az elemi**

iskolák II oszt. számára. Szerkesztette: *Körödy Miklós* tanítóképzőintézeti tanár. Ára 64 fillér. A régebbi olvasókönyvek két lényeges hibában szenvedtek. Egyik a langymeleg hazafiság és erőtlen vallásosság, a másik a hosszú olvasmányok közlése egyetlen igazság, vagy közmondás megvilágítására. Azonkívül hibájuk volt a régebbi olvasókönyveknek az is, hogy félték a tudomány vívmányainak a gyermeki észhez való levitelétől s azt mintegy kerülgették. *Körödy* szakított ezzel a rendszerrel. II. osztályos olvasókönyvét a gyermek Jézus élete körül csoportosította. Célul tűzte, hogy a népiskolában a gyermek Jézus a kis tanulók eszményi pajtása legyen. A hazafias irány egyetlen magyar olvasókönyvben sem oly pregnáns, mint e könyvecskében. Gyönyörű, szavalásra igen alkalmas versikék Rákócziáról, Kossuth Lajosról, a honvédekről vannak összegyűjtve a könyvben, melyek hatásukat nem tévesztik. 3. **Képes Olvasókönyv a népiskola III. oszt. számára.** Különös tekintettel az eperfa-tenyésztésre. Szerkesztette: *Körödy Miklós* tanítóképzőintézeti tanár. Ára 80 fillér. A lakóhely ismeret a III. elemi osztály tárgya. E körül csoportosul az egész tanítás. Ebbe helyezkedik el az az ismeretanyag, mely a nyolcéves gyermek szellemi életének megfelelő. *Körödy* e tételt akként oldja meg, hogy egy budapesti családot nyaralásra, az országon keresztül, elutaztat a Székelyföldre s ott a városi gyermekek óriási érdeklődését írja le minden iránt, ami falun van vagy történik. Am ez a könyvnek csak módszere, mert a lényeg itt is a gyermek Jézus, aki körül, u. m. a II-ik oszt. ban, itt is minden csoportosul. A hazafias irányú olvasmányok a hun és magyar mondákban, a szabadságharéról írott versekben s a szociális irányúak főképp a kivándorlásról szóló prózában és versekben nyilatkoznak. Lényeges része ezen könyvnek az eperfa teljesen szakosított tenyésztése, mely egy egész ívet foglal el. *E könyvben már a nyelvtan is benne van, az olvasmányokhoz csatolva.* 4. **Képes olvasókönyv a negyedik elemi osztály számára.** szerkesztették: *Körödy Miklós* és *Szekély Márton* tanítóképző-intézeti tanárok, különös tekintettel a selyemhernyó tenyésztésre. Ez a kötet legközelebb kerül ki a sajtó alul, mikor értékes voltához mérten teljes részletességgel fogjuk ismertetni. A már megjelent három kötetből megismerés és tankönyvvül alkalmazás végett kért tanítói tiszteletpéldányokat szívesen küld a Szent-István-Társulat.

Xenophon «Sokrates emléke» című munkájának hiperkritikusai és pedagógiai érteke. Székfoglaló értekezésül írta *Bodiss Jusztin dr.* szentbenedéki-rendi tanár. Budapest, kiadja a Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztálya. 1909. Ára 2 korona. 98. l. Két szempontból érdemel kiváló figyelmet e mű. Először, mert a klasszika-filológia egyik sokat vitatott pontját helyes megvilágításba hozza, másodsor pedig, mert a klasszikus műveltség pedagógiai értékét kiemeli. Mindkét szempontot nem tudjuk eléggé méltányolni oly időben, midőn a klasszika-filológiát némelyek pusztán szórszálhasogatással tették, mások pedig, talán épp azért, mert a hiperkritizmus megutáltatta velük, egyszerűen tagadják annak pedagógiai és művelődési értékét. Szerző mint alaposan képzett filologus és mint lelkes pedagógus fog tárgyának fejtegetéséhez s azért könyvének jó hasznát veheti nem csak a klasszika-filológia szakembere, hanem minden keresztény pedagógus, sőt a történész, bölcselelő és apologeta is számos érdekes pontot talál benne. Szerző először is rövid tájékozást nyújt a görög bölcselelő és a keresztény világnézet közti összefüggésről és a szentatyákra hivatkozva a görög bölcselelő fonalakjaiban nyilvánuló *idealizmust* mint az evangéliumra előkészítő iskolát (pedagogus in Christum) mutatja be. Azután, és ez tudományos szempontból művének legbecsesebb része, józan kritikával bírálja el azt a viviszekciót, melyet a múlt században divatosá vált hiperkritizmus úgy a klasszika-filológia terén, mint a szentírásstudomány terén is végbevit. Igazán ideje, hogy komoly tudósok már egyszer vétőt mondjanak a kritikusok fantáziájának túltengései ellen. Hisz nemsokára odajutnánk, hogy e beteges kritizmus felfogása szerint

Homeros, Plató, ép úgy mint Mózes könyvei vagy Jóbé, de még az evangéliumok is csupa toldott-foldott irodalmi terméknek mutatkoznék s emellett az a legfuresább, hogy amit az egyik kritikus toldaléknak jelez, azt a másik éppen a legeredetibbnek tartja. Épp a hígadt és józan kritika, melyet szerzőnk is képvisel, azt követeli, hogy ezektől a túlzásoktól tartózkodjunk. Művének utolsó részében szerző a *Xenophon* írta *Sokrates emléke* (Memorabilia) tartalmát taglalja, melyből az ókor legmélyebben szemlélő bölcselelőjének, hogy úgy mondjuk: a pogány népek prófétájának gondolatvilágával ismerkedünk meg. S az ebben nyilvánuló idealizmus amily nagyfórtosságú az általános művelődés szempontjából, épp oly értékes morálpedagógiai szempontból. A mű érdekesen és szép egyszerű magyarsággal van megírva s azért azt élvezettel olvashatja nemcsak a szakember, hanem mindenki, akit az általános műveltség kérdései érdekelnek.

A Lourdesi Jelenések. Egy tanú bizalmas emléklapja. Írta *Estrade K. J.* nyug. főadótárnok. Francia eredetiből fordítva kiadja *dr. Horváth Győző* kanonok. A szerző a jelenések idején Lourdesban volt adóhivatalnok. Eleinte maga is azok közé tartozott, akik csak élcelődtek a Lourdesbn végbemenő eseményeken. Később érdeklődni kezdett a dolog iránt s tanuja volt Bernadette elragadtatásainak, a forrás fölfedezésének, a kegyhely fejlődésének s házában nővérénél számtalanszor társalgott a kis Bernadettel. Naplószerűen jegyezte az eseményeket, míg végre mások biztatására kiadta jegyzetait s most 88 éves korában beteggyáráról áldását küldi, mint egy autogrammból látjuk, a magyar kiadás vállalatára. Valóban szerencsés gondolat volt e munkát lefordítani, mely egy becsületes szemtanú közvetlenségével oly részletesen és vonzóan, minden túlzástól menten s mégis annyi melegséggel írja le a lourdesi jelenéseket s a kegyhely fejlődését, hogy ennél érdekesebb munkát Lourdesról nem ismerünk. Olvasóinknak a lourdesi 50 éves jubileum alkalmából a legmelegebben ajánljuk. A 330 lapnyi könyvet kilenc kép és egy autogramm díszíti, a valódi arannyal nyomott címmel s színes díszítményekkel ékeskedő egész-vászon kötés valódi díszmunkává avatja. Szinte meszerű, hogy mindezek mellett ára 2 kor., mond két korona. Megrendelhető a pénz előleges beküldésével vagy utánvétellel a fordító-kiadónál: *dr. Horváth Győző* kanonoknál Kalocsán, vagy a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében.

Élet. Mióta a *Magyar Szemle* megszűnt, nem volt olyan szépirodalmi lap Magyarországon, melyet a művelt keresztény családok egészen magukénak mondhattak volna. A régi jó *Vasárnapi Ujság* sokat veszített színvonalából. Az *Uj Idők* sem az, ami volt eleinte s nem egyszer hoz olyan közleményt, amely egyáltalán nem lelkesítheti a keresztény közönséget a támogatásra. Szintelen egészen. A *Hét* pedig egyszerűen zsidó klikklap, gyenge tartalommal. Hézagot pótol tehát az újévvel megindult keresztény irányú szépirodalmi lap, az *Élet*. Címében van a programja: az életbe áll bele minden porckájával. Modern ez a mi szépirodalmi lapunk izzig-vérig, de modernsége nem bántó, nem sértő senkire. A modern haladást kitűnően egyesíti a keresztény szemléssel, az elevevégelet az előkelőséggel. Kiállítás a fölülmulja az összes többi magyar szépirodalmi lapokat. Felelős szerkesztője *Andor József* (Cyprián), a katolikus szépirodalom régi ismert nevű munkása, főmunkatársai pedig *dr. Prohászka Ottokár* és *Szemere György*. Már e nevek is a legteljesebb mértékben kezdeskednek a lap előkelő színvonaláról. Az *Élet* minden vasárnap jelenik meg 32 oldal tartalommal, számos gyönyörű illusztrációval. Ehhez a gazdag tartalomhoz előfizetési ára igen olcsó: egész évre 20 kor., félévre 10 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal VIII., ker. Szentkirályi-u. 28. sz. a. van.

Katolikus Szemle. A Szent-István-Társulat kiadásában és *Mihályfi* Ákos szerkesztésében megjelenő magas színvonalu folyóirat februári füzetének tartalma a következő: *Dr. Némethy Gyula*: Modernség problémája a keresztény művészetben. *Bernhard Zsigmond S. J.*: Elvi ellentétek a modern és a katolikus tudomány

között. Dr. Madarász Flóris: Sipulusz. Második, befejező közlemény. Dr. Polgár István: Boszniai vasutunk iránya. Dr. Molnár István: Az új gazdasági népiskola tervéhez. Szepessy László: Liliomok lilioma. Ave Maria. Költemények. Széman István: Láthatatlan város. Ó-szláv legenda. Vértessy Gyula: Igazi koldus. Költemény, gd.: Folyóiratok szemléje, mely után gazdag irodalmi és kritikai rovat következik. A Katholikus Szemlé a Szent-István-Társulat rendes tagjai a tagilletmény része gyanánt kapják; nem tagoknak előfizetési ára egy évre 10 korona. Az előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések (tagsági díj egy évre 10 korona) a Szent-István-Társulat igazgatóságához (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.) intézendők.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Megjutalmazott kath. tanítók. A Országos Kath. Magyar Iskolaegyesület ügyvezető igazgatósága dr. *Giessen* Sándor apát-kanonok, ügyvezető elnök elnöklése alatt f. hó 9 én ülést tartott, melyen a múlt évi rendkívüli közgyűlés határozatából a Gazdák Biztosító Szövetkezetétől járó évi 2000 kor. díj terhére kitűzött két 200—200 koronás jutalmat ítélte oda az arra legméltóbb kath. tanítóknak. Az egyházmegyei főtanfelügyelőknek nagy gonddal indokolt előterjesztései közül igen nehéz volt a választás, mert az összes ajánlottak kivétel nélkül méltók arra, hogy megjutalmaztassanak, végre is a kor, a működési idő döntött a szétosztásnál s így a magyar beszéd sikeres tanításáért a 200 korona jutalmat *Kirc* István teveli kántortanító urnak, a pécsi egyházmegyei tanítóegylet jegyzőjének ítélte oda, akit az egyházmegyei tanítószolgabíró bizalma is kijelölt a jutalomra, mint olyan tanítót, aki a teljesen német községet szellemben és nyelvben megmagyarosította és irodalmilag is ismert neve van kartársai előtt. A kath. ifjúsági egyesületek vezetése körüli érdemekért 200 koronával jutalmazza az Iskolaegyesület *Matkovich* Elek rábapordányi főtanító urat, aki az ottani ifjúsági egyesületnek buzgó alelnöke és egyébként az ifjúsági egyesülettel fontos szociális tevékenységet fejt ki. Az egyesület ezenkívül 300 kor. értékű könyvet küld szét azoknak a tisztelt kartársaknak, akiket az illetékes főtanfelügyelőség jutalomra fölterjesztett, de ezuttal azt el nem nyerhették. A Szent-István-Társulat önköltségen bocsátja az Egyesületnek rendelkezésére a szétküldendő műveket. Könyvjutalomban részesülnek: Eger egyházmegyéből *Bobek* László dorogházi tanító úr; erdélyi egyházmegyéből: *Vitos* Menyhért tövisi és ifj. *Bálint* Zoltán fenyedi tanító urak; Kalocsa érseki megyéből: *Valentini* Cecília zombori (tanyai) tanítónő urhölgy és *Hammer* Ferenc kalocsai tanító úr; Nyitra egyházmegyéből: *Hrabos* Kamilla vágbesztercei tanítónő urhölgy és ifj. *Brünner* Alajos bittsei tanító úr; a pécsi egyházmegyéből: *Krammer* Károly mágoesi tanító úr; a pannonthalmi főapátságból: *Draskovits* József péterdi (Veszprém) és *Keller* Jenő tárkányi tanító urak; a rozsnói egyházmegyéből: *Ragályi* József rathószabadi tanító úr és *Toth* Géza jászói igazgató-tanító úr; a szombathelyi egyházmegyéből: *Toth* Albert szepetneki és *Szabó* Károly szombathelyi tanító urak; a szatmári egyházmegyéből: *Szevitszky* Emil nagybereznai tanító úr; a veszprémi egyházmegyéből: *Krémer* Gyula nyögéri és *Müller* Gyula tördemeci tanító urak. Az itt fel nem sorolt egyházmegyékből ezideig nem érkezett be válasz az illetékes főtanfelügyelő uraktól az Iskolaegyesület felkérésére és így ha vannak is az illető egyházmeg-

gyekben elismerésre méltó működésű kath. tanítók — ami kétségbe sem vonható — ezek ezuttal a határozathozatalnál tekintetbe nem voltak vehetők. A díszes névsor igazolja, hogy a magyar kath. tanítószolgabíró testületében nemes munka folyik, amelynek áldásai a nép gyermekeinek vallásos és hazafias életében gyümölcsöznek. Szívvel üdvözöljük az ifjú egyesületet, az Országos Kath. Magyar Iskolaegyesületet, amely már a kezdet kezdetén nemes céljainak megvalósításában legelső munkatársait, a kath. magyar tanítószolgabíró emeli föl azzal, hogy buzgó működésükre ráirányítja az illetékes körök figyelmét. Nem az összeg nagysága és a könyvek sokasága, hanem a tény, hogy a kath. tanítók buzgó munkáját is meglátják ezentúl, ez az, ami érdekeink javára jelentőséggel bír.

A francia kormány kereszténygyűlölete. Az az ádász gyűlölet, amit «a polgári szabadság» és a «lelkismereti szabadság» nevében a francia kormány az Egyház ellen folytat, intő példa arra, hogy hazánkban a keresztény szellemű nevelés biztosítására, erősítésére és terjesztésére mindent megtegyünk. Ne kicsinyeljünk semmiféle egyházellenes mozgalmat, nézzünk annak bátran szemébe, küzdjünk okos előrelátással az ilyen propaganda ellen a templom és iskola által késedelmezés nélkül. Ne ismerjünk megalkuvást pusztán a béke kedvéért oly esetekben, mikor a kereszt szellemének védelméről van szó. Oktalanság pillanatnyi sikerekért bármily csekély mértékben is meghódolni a keresztényellenes törekvések előtt, mert így jutottak a franciák is lépésről-lépésre a szeparáció törvényigájába. A kath. érdekek megvédésére most már igazi harc folyik, amely sok esetben megható. Ilyen a következő eset is: Montmelas-Saint Sorlin falucskát igazi kath. nép lakja s így a községi előjáróság is tisztán igazi hívőkből áll. A törvény értelmében a templom és az iskolaépület a község birtokába jutott. A buzgó községi előjáróságnak első dolga volt, hogy a templomot és az iskolát visszaadja a község lelkiszerelőjének és ezzel a szeparációs törvény itt semmi változást sem idézett elő. De mi idézett? A tartományi tanfelügyelő iskolalátogatása alkalmával meghotránkozva vette észre, hogy a községi előjáróság az iskola falán hagyta a feszületet. Erre a szintén hívő tanítót elbocsátás terhe alatt kötelezte, hogy azonnal vegye le a feszületet és adja át a község főbirájának. A községi tanács sürgősen ülésre gyűlt össze és elhatározta, hogy Krisztus keresztjét vissza viszik az iskolába és hogy senki el ne távolíthassa, befalaztatták. Az eset a prefektus fülébe jutott, aki rendőroket küldött ki azzal az utasítással, hogy a keresztet az iskolából karhatalommal eltávolítsák. A hatalom emberei erre darabokra tördelve szedték ki a falból az üdvözítő keresztjét. A hátor községi előjáróság megkereste az államügyészt, hogy a kereszt eltávolítói és szétforgácsolói ellen büntető és kártérítő eljárást indítsion. Ezt a határozatot azonban a prefektus megsemmisítette és a derék községnek ez ellen beadott felebbezését az államtanács is elutasította. Az eset tanulságairól jó lesz, ha elmélkedünk.

Csak katolikus tanító! Az «Alkotmány» azon híradása, hogy Kanyó Ödön római katolikus kántortanítónak a király legfensőbb kitüntetését, egy aranyérem keresztet a hivatalos közegek: főispán, szolgabíró vétiv mellett hajduval kézbesítették, az egész ország katolikus tanítószolgabíró között méltó felháborodást keltett. Ez míg egyrészt a király felkent személye iránti nagyfokú tiszteletlenség (vagy csak nem tartja a főispán, szolgabíró, tanfelügyelő a hajdút a király méltóbb képviselőjének?), másrészt mint az események mutatják, hogy e tekintélyt sértő lekicsinylés, az érdem durva alábecsülése a katolikus jelzöt illetik elsősorban, mit nem lehet szó nélkül eltűrni nekünk, kik számarányban túlsúlyban vagyunk s a történelem tanúsága szerint talán közműveltség terjesztésénél sem voltunk az utolsó sorban. Nagynevű miniszterünk előtt meghajtjuk az elismerés zászlóját, ki megmutatja, hogy az ifjúság hitvallásos nevelői nem gonosztevő bűnösök s többre érdemek a lakáj kitüntetésekénél. Ez igaz, őszinte örömet

keltett, remélve azon jobb kort: midőn az egyenlő képzettség és nagyobb munkakör mellett egyenlő lesz az elbánás és ellátás. Bár lelkünk tiszta hitével bizunk az igazság feltámadásában, sajnálattal látjuk, hogy a «hatalmi szatörök» és «tanügyi kaméleonok» még nem értik és érzik át a tanítói hivatás magasztosságát, súlyát: különösen nem, ha katolikusról van szó. A miniszter törekszik a tanítói állás tekintélyét, értékét növelni, amde a legjobb akarat is sokszor csúfos hajótörést szenved a «közégeken». A katolikus tanítóságnak vannak fanatikus ellenségei bent és kint úgyanyira, hogy ha a tanító szó előtt vagy mellett az rk.-t látják, jobban megvadulnak, mint a bika a vörös posztótól. S úgy tesznek, mintha a kultura rögs útjain eltöltött negyvenhárom esztendő, csak amolyan subagallér szolgálát lett volna. Kanyó Odön bácsufalusi római katolikus kántortanító-nak kitüntetése általános örömet hozott az egész vármegyének. Mert mindenki tudta, hogy a magvetőnek negyvenhárom évi munkássága megtermelte a maga gyümölesét. A tanterem négy fala között leöröklődött élet után megmagyárosította a népet ott, hol a lutheránus tótök között még magyar felirást sem tűrtek az iskolán. Ebből látható, hogy sziszifusi munkát kellett végezni, hogy azon nagy köveket hengeresse el, melyek a magyar állameszmének diadalai elé gördítettek. De az acélos akarat, az egyenes derék, az Istenbe vetett törhetetlen bizalom minden akadályt olyannyira leküzdötte, hogy végre a királyi kegy aranyéremkereszttel tüntette ki érdemes kartársunkat. Tudom, hogy a magyar nemzeti kultura munkájában megöszült fejedet lehajdó öreg Kanyó kartársam, hogy a helyi nagyságok nem vették rólad, munkádrol tudomást, sőt még a tanfelügyelő sem ért rá egy elismerő szóra, mert el volt foglalva tán épp az a hispan urnál egy kaláber partira. Ne is bánd őket! Böven kárpótolt lettél. Az Isten bölcsessége a rosszat is jóra fordítja, kit le akar nyugózni az emberi jog, gyűlölet, azt fel magasztalja vagy nem volt e dicsőbb dolog, hogy egy joci-finci «közeg» helyett érsek atyád képviselője tüzte melledre a keresztet. Azon szerető atyád képviselője, kinek galamb a lelke, arany a szíve, éles a szeme. Lásd ki becsüli igazán a tanítót: az Egyház. Szeresd hát te is az Egyházad utolsó leheleteid! Ne csüggedj. Gondolj Saulra, ki a keresztények gögös zsarnoka volt s az isteni hatalom porba szujtotta. Példád pedig legyen kiáltó fa mindenha a magyar katolikus tanítók előtt. A Kanyó Odön nevét az egész ország katolikus tanítósága tisztelettel veszi ajkára, mert benne a katolikus tanító, tehát saját énje sorsát látja. Mig a «közégekről», az elfoglalt «tanfelügyelőről» mitsem tud az ország sem ma, sem ezután. Katolikus tanítók lássatok, ébredjétek, mert közelg a hajnal!...

Urbányi József.

Népművelés. Január hó 17-én dr. Takács Menyhért jászóvári prépost-praelátus úr ömeltősága által Jászón bevezetett népszerű előadások folytatásaként január hó 31-én nagyszámú haligatóság előtt, *Tóth Gézya* igazgató-tanító s legényegyleti ügyvezető világi elnök tartott felolvasást. Felolvasásának tárgya volt a «Kártyázás.» Ezt a nemzetközi s a társadalom minden rétegében pusztító veszedelmes járványt mélyre hatóan boncolgatta. Felolvasásában fotografiákat festett, s kártyaasztalnál kipattanó jellem-tanulmányokat vázolt s reá mutatott azon züllésbe kergető romlásra és pusztulásra, amiket a kártya-szenvedély magában rejt. A felolvasás mély hatást keltett, s talán üdvös elhatározások forrása leendő, s remélhetőleg sokakat vissza fog riasztani e pusztító veszedelem forszírozásától, s okos megfontolt visszavonulásra — a kártyázástól való következetes tartózkodásra fog serkenteni. Ezen felolvasást folyó február hó 14-én Tóth Albin prem. rendi kanonok, főgimnáziumi tanár történeti tárgyú felolvasása fogja követni, s azután minden második vasárnapon következik egy-egy újabb felolvasás vagy szabad előadás: amiről e helyen, időről-időre számot adunk.

Szöke István elhunyt szék. főv. isk. igazgatónak síremlékét állítanak tisztelői. Az emlék-bizottság a sajtó útján most újból fölkeri mindazokat, kikhez gyűjtőivel

küldött, hogy nemcsak mint a tanítói közélet kiváló alakjának, hanem a nemes emberbarát kiváló mintaképének sirja fölé emelendő emlék költségeihez tettség szerinti kegyes adományokkal járulni sziveskednének. Midőn ebbeli kérését megújítja alázattal kér mindenkit, hogy — mivel folyó évi február hóban hivatalos elszámolással tartozik — gyűjtési eredményét a gyűjtőivel együtt Dobos János vezető tanító címére (Budapest, VI., Felsőerdősor 21. szám) kegyeskedjék küldeni.

Kérjük t. olvasóinkat a lappéldányok gondos megőrzésére, mert a kiadóhivatalnak nem áll módjában az elveszeteket érvégével utánpótolni.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. B. Utána nézünk. Az elintéztést sürgetni fogjuk. Sz. L. Levélben feleltünk. — D. F. Megsürgetjük. — K. F. Miután tényleg 1908. év október 14-ig működött, a III. korpótlék joggal megilleti. A nyugdíjkiutest fellebbezze meg a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. Így 100 koronával több nyugdíj illeti meg. — R. J. 1. Az 1907. évi XXVII. t.-c. végrehajtására kiadott utasítás intézkedik. 2. Igen, tarthat igényt külön díjra. A törvényt most fogják tárgyalni. — L. D. Az orsz. tanítói nyugdíjtörvény revizióit évről-évre sürgeti a tanítóság, de hogy a miniszterium mikor adja be a javaslatot, azt bizony nem tudjuk, mert erről még nem nyilatkozott a miniszter úr az országgyűlés előtt. — D. L. Forduljon felvilágosításért dr. Walter Gyula preláus-kanonok úrhoz, az Országos Katolikus Tanítói Segélyalap elnökéhez Budapest, IV., Papnevelő-u. — B. J. A mulasztást azonnal pótolják. Ez saját érdekében történik. Az 1907. évi XXVII. t.-c. végrehajtására kiadott utasítás 34. §-a szösz szerint ezeket okmányok csatolása mellett egyfelől nyilvántartás, másfelől a tanító nyugdíjgyényének rendezése. Illetőleg szükséges helyesbítése végett a kir. tanfelügyelőnek 15 nap alatt, a kellő indokok közlése mellett, bejelenteni. Ezen bejelentés elmulasztásából, valamint a késedelmes bejelentésekből a tanítóra hártható kárért, nemkülönben a kir. kincstárt vagy az országos tanítói nyugdíjintézetet érhető veszteségért az iskolaszék anyagi felelősséggel tartozik. — K. I. Tekintet nélkül arra, hogy a férj tagja volt-e az orsz. tanítói nyugdíjintézetnek, az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 140. § a és az 1891. évi XLIII. t.-c. 5. § a zavartalanul biztosítja feléig az elhalt tanító özvegyének a férj összes járandóságait. — Több levélre a jövő számban felelünk.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A kővári (Hont megye) iskolaszék haláleset miatt osztatlan iskolájának folyó tanév végéig való vezetéséhez segédkantortantitót keres. Fizetése évi 800 ko-

rona havi részletekben, egy szoba. Folyamodványok február hó 20-ig Nagycsalomjára a róm. kath. plébániahivatalhoz küldendők. Választás február hó 23-án.

93 1-1

Tomek pusztai (Pozsony megye) tót anyanyelvű iskola tanítói állomásra pályázat hirdetik. Javadalmazása 630 korona államsegély, 120 korona közseg-pénztárból, 10 méter tűzifa, melyből a tanterem is fűtendő, iskolarét jövedelme (széna sarju) 30 korona. Pályázati határidő február hó 19. Kérvények *Szedler Sándor* alesperes-plébános búrszentgyörgyi iskolaszék elnökére címzendők.

94 1-1

Egri érseki megye.

A **Jászberényi** egyik segédkántorságra pályázatot hirdetek. Kellékek: jó hang mellett értelmes énekítés, orgonálásban, szertartások s temetések végzésében fáradhatlan gyakorlottság. Fix fizetés 1000-1200 kor. tehetőséghez képest. Komoly, megállapodott egyén előnyel bír. Levél hozzám címzendő. Jászberény *Belezny Mór* róm. kath. főkántor.

60 3-3

Gyöngyöshalászon (Heves m.) halálozással megüresedett s azonnal elfoglalandó róm. kath. kántortanítóságra pályázandók kérvényeket küldjék a plébániára február 20-ig, amikor reggel énekpróba alapján választás. Megváltott párbér, — deputátum — s tanítói járandóság 1204-40 kor. Átlagos stóla 200 kor. 3 kataszterhold 172 □ öl föld. Háromszobás lakás gazdasági épülettel. Kötelesség: egy tantermet vezetni, éneket tanítani, kántoriakat ellátni. A megválasztott május végéig havi 70 kor. s stólailetmény fejében, június elejétől július elejéig lakás, az elhunyt özvegye által teljesítendő élelmezés, havi 12 kor. s stólailetmény fejében mint kiegészítő kántortanító fog működni. Teljes jogcímébe július első felében lép.

74 2-2

Csanádi egyházmegye.

Magyarkanizsára (Szeged mellett) róm. kath. segédkántort keresek. Fizetése havonként utólagosan hűsz kor. ellátással. Gyertya jövedelem is lesz. Okleveles egyén előnyben részesül. Azonnal elfoglalandó. *Kék.*

77 2-2

Győri püspöki megye.

Felszopor fiökközségben az újonnan szervezett róm. kath. népiskolánál a tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalom: 1000 korona készpénz havi előleges részletekben, ebből 900 korona államsegély s esetleges korpótlék. Lakása augusztus 1-ig bérházban, augusztus 1-től az új iskolaépületben esinos kétszobás lakás, konyha s melléképületek s negyed hold kert. Kötelessége I-VI. oszt. mindennapi s ismétlősök oktatása. Mig az újkéri kántortanítói állásban változás be nem áll, a gyermekekkel szombati, a hivekkel ünnep- és vasárnapi litánia tartása kötelező: változás beállta után a temetési s mintegy évi 12 misénél a kántori teendők ellátása is. Kérvények oklevél s honossági bizonylattal február 23-ig az újkéri plébániára küldendők. Választás február 25. Állás azonnal elfoglalandó. Pósta Újkér (Sopron m.). *Iskolaszék.*

83 2-2

A **zurányi** (Moson m.) róm. kath. elemi népiskolánál az osztálytanítói állásra február 25-ig pályázatot hirdetek. Javadalom: 700 kor. a hitközségtől, 40 kor. faátalány, egy butorozott szoba 300 kor. fizeteskiegészítés az államtól kéretik, mint eddig. Kötelessége: az iskolaszék által kijelölt osztályokat tanítani, az ismétlő iskolában felváltva oktatni és a kántori teendőkben segíteni. Tanítónők az utóbbi helyett női kézimunka tanításra vállalkozzanak. Az állás azonnal elfoglalandó. A kellőleg felszerelt kérvények *Geller József* plébános úrhoz intézendők.

92 1-1

Pécsi egyházmegye.

A **rácgörcsönyi** (u. p. Somberék, Baranya m.) róm. kath. kántortanítói állomásra február 20-ig pályázat hirdetik. Javadalma: szép lakáson kívül, a javadalmi

jegyzék szerint pénzürtékben 639 kor. 54 fillér. Az 1000 koronáig való kiegészítés folyamatban van. 88 1-1

Székesfehérvári egyházmegye.

Az **abai** (Fejér megye) róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése a következő: hitközségtől 600 korona és 80 korona lakás és kertilletmény címén. Államsegély 400 korona. Fizetését a hitközségtől, valamint az államsegélyt havi előleges részletekben veszi iel. Kötelességei: az I. és II. osztályt tanítani, vasárnap és ünnepeken, valamint hétköznapokon a tanulókat templomba vezetni, ott reájuk felügyelni. Köteles a kántortanítót akadályoztatása esetén díjtalanul minden kántori teendőben helyettesíteni. Köteles az 1909. évi nyári szünidőben, mig a kántortanító a katonai tényleges szolgálatra bevonul, őt mindenben helyettesíteni. Folyamodványok, kellően felszerelve, február 20. déli óráig főt. *Szabó Gyula* plébános úrhoz küldendők. Választás február 20-án délután. 88 1-1

A **bakonysárkányi** (Fejér m.) róm. kath. kántortanítói állomásra február 23-ra személyes megjelenés mellett pályázat hirdetik. Fizetése javadalmi jegyzőkönyv szerint egy polgári évre: körülbelül 200 pár után párbér 100 korona: a községtől 385 korona: stóla számítás szerint 120 korona: ingatlan 6 hold szántóföld, magyar, egy darabban, számítva 156 korona: természetben: 4 öl azaz 12 méter c-erhasabfa, az udvarba szállítva, értéke 120 korona: körülbelül 200 pár után 50 pozs. mérő rozs, értéke 250 korona: 2 szekér széna az udvarba szállítva, értéke 40 korona. Nem számított járandóság: 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 istálló, 2 disznóól, egy benső, egy külső kert. Köteles osztályt sütni, egyházi ténykedésnél segédkezni, a gyermekeket templomba vezetni és processiókra kisérni oda és vissza és ismétlőiskolát tanítani. A nyelv német és magyar. Az állomás azonnal elfoglalandó. Pályázat benyújtandó: *Isztimér* (Fejér m.) esperesi hivatal. *Dallmann József* plébános, iskolaszéki elnök.

95 1-1

Szepesi püspöki megye.

Szepes-Lándok róm. kath. kántortanítói állásra március 23-ára pályázat hirdetik. Jövedelme készpénzben és terményben 897 kor. Kérendő államsegély 103 kor. Be nem számítható mellékjövdelem 200 kor. Tannyelv tót-magyar. Fölszerelt kérvények *Spiricza Ferenc* ker. tanfelügyelőhöz Szepes-Busócra küldendők.

87 1-2

A **szepesedelényi** (pósta és vasuti állomás Márkusfalva) róm. kath. kántortanítóságra pályázat hirdetik. Javadalmazása: lakáson, melléképületeken s kerten kívül 9 hold 1162 □ öl szántóföld, 926 □ öl rét és feltelekre legelő, becsülve 118 kor. 04 fillér. Tűzfiváltság címén 82 kor. 40 fillér. Párbér és stóla a javadalmi összeírás jegyzőkönyve szerint 355 kor. 60 fillér. Készpénzfizetés 294 korona. tandij 20 kor. Fizeteskiegészítés 1000 koronáig államsegéllyel folyamatban. Pályázati határidő február 28-ig. A választás március hó 2-án lesz személyes megjelenés mellett. Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.*

89 1-1

Szombathelyi egyházmegye.

Rábasanttamás (Vas m.) róm. kath. iskolájánál osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme a hitközségtől 660 korona, a kántortanítótól 140 korona az államtól 200 korona, egy butorozott szoba fűtéssel és takarítással. Kötelessége a rábizott osztályokat vezetni és szükség esetén a kántorságban segédkezni. Kérvények február hó 15-ig nagys. *Rigó Zsigmond* apátplébános úrhoz Rábasanttamásra, u. p. Rábamolnári küldendők. Személyes megjelenés előnyös.

87 1-1

Váci egyházmegye.

Pilisi (Pest m.) róm. kath. kántortanítóságra pályázat hirdetik. Jövedelme hitközségtől 820 kor., állam-

segély 80 kor., fűtésre 100 kor., melyből tanterem is fűtendő, esetleges stóla és szép lakás. Kérvények *Gubányi József* elnökhöz Pilisre címzendők. 90 1—1

Veszprémi egyházmegye.

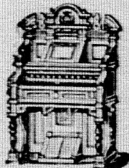
A noszlopi (Veszprém m.) róm. kath. iskolánál a II. osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik *február hó 25-én* reggel 9 órára. Javadalma 1. A hitközségtől 400 kor. 2. Államsegély 600 kor. 3. Fajlalmény 44 kor. 4. Kertvátság 16 kor. 5. Tiszteletdíj átalány (szobájára) 20 kor. 6. Egy butorozott szoba. Csakis okl. és a kántori teendőkhöz némi jártassággal bírók pályázhatnak. Személyes megjelenők előnyben részesülnek. Kérvények *Szander Ignác* plebános, isk. elnökhöz nyújtandók be. 91 1—1

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)



Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mérettel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. **Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig.** Tanteremeknek s lelkészeknek különös szakszolgálatot nyújtunk. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 93

■■■ Szőlőoltvány! ■■■

Régiszőlők hiányának pótlására 2 éves gyökerű szüke 80 K
 4 éves fásoltvány ezre 180 K
 szepszűrtárral 90 K
 zöldoltvány 100 K
 Sina 90 K
 4 éves riparia portalis vastag 32 K
 2 éves 40 K
 Sina riparia portalis 18 K
 vékony 8 K
 4 éves hazai nemes Vessző 20 K
 Sina 10 K
 40 legjobb fajban, teljes jutallással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s pénzt visszaküldöm. **Árjegyzék ingyen.** Le van benne az a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. — Hegri borok előadása. 73 2—12

SZÉKELY L. JÓZSEF Gyöngyös, Szent Urban-templom.

Hegedük,

fuvolák, tárogatók, **grammophonok** és minden egyéb **hangszerek** csekély havi törlesztésre kaphatók

NOWOTNY J.

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 21. szám.

Nagy választék grammophon-lemezekben.

Kérjen hangszer-árjegyzéket.

41—II.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület szerződést kötött a Gazdák Biztosító Szövetkezetével a Kath. Egyházi Javaknak Biztosítása érdekében.

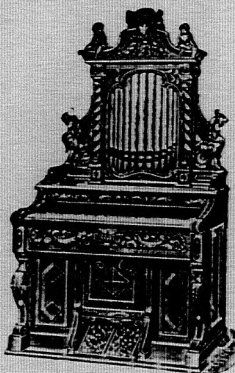
Az iskolaegyesületnek ezzel az a szándéka, hogy az összes egyházi javak: püspökségek, káptalanok, szemináriumok, szerzetesrendek vagyona, az egyes egyházmegyék területén levő templomok, iskolák, plebániai, tanítói lakások stb. egy helyen és pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosítottassanak s az abból befolyó jutalékok az Iskolaegyesületet illessék meg kath. céljaink és érdekeink szolgálatára. Ezeknek a javaknak biztosításán kívül felvette munkakörébe a magánfeleltől szerződő biztosítási ügyletek lebonyolítását is a tűz-, jég- és életágazatban. Ez utóbbiak biztosításait az alapszabályok szerint megalakítandó plebániai csoportok útján kívánja lebonyolítani. Amiért is felkérjük a plebános, káplán és tanító urakat, legyenek szívesek ebben a munkálkodásunkban bennünket támogatni. — A Gazdák Biztosító Szövetkezet az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülettel egyetértve egy központi irodát szervezett a biztosítási ügyletek lebonyolítására, ami

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám

(Gazdák Biztosító Szövetkezet) alatt van, érdeklődők ide szíveskedjenek felvilágosításért fordulni, amit minden esetben mindenkinek készséggel fogunk megadni.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája.

38 4—26



Elsőrendű légszívó-rendszerű harmoniumok specialis beszerzési forrása — Monarchiában. —

Elismert elsőrangú műemkek csak a Zimmermann-féle

HARMONIUMOK.

Ausztria-Magyarországi képviselője:

Hörl Nándor, Pozsony,

Ventur-utca 24. szám.

ÁRJEJYZÉK INGYEN.

Főtiszt, papság és tanároknak részletfizetésre. Üzletek: Lipse, Szt-Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

Egyházi Új Népénektár.

Ima- és énekeskönyv **Máté János** kántortanító által szerkesztve, a veszprém-egyházmegyei hatóság által 1876—1908. sz. alatt jóváhagyva, most jelent meg **Nádai J.** könyvkereskedésében. **Keszthelyen.** Ezen csinos és tartós kiállítású könyv magában foglalja az egyházi évben előforduló összes ünnepekre és egyéb alkalmakra szokásos imákat és énekeket. Különösen a szentmise alatti és szentkeresztusi imák szép képekkel vannak illusztrálva. Igen alkalmas az iskolába járó növendékeknek, mert a szentmise alatti szolgálat módját (ministratio) is magában foglalja. Nyomása és kiállítása felveszi a versenyt a hasonló művekkel, ára mégis csekély; erős kötésben 50 fill., de kapható különféle diszkötésben is jutányos áron. A kántortanító uraknak mutatóvány-példányt kívánatra küldök portomentesen megrendelés céljából 50 fillér beküldés ellenében. — Elárusítóknak 20% árengedményt adok. 671